

گروه هدف: دانشجویان PhD مدیریت خدمات بهداشتی درمانی

تعداد واحد درسی: ۳ واحد (۲ واحد نظری، ۱ واحد عملی) پیش نیازها: -

مشخصات مدرسین:

نام	نام خانوادگی	رتبه	گروه	تلفن	ایمیل
علی	جنتی	استاد	مدیریت و سیاستگذاری سلامت	09144195377	janati1382@gmail.com
جعفرصادق	تبریزی	استاد	مدیریت و سیاستگذاری سلامت	۰۹۱۴۴۰۸۵۴۲۰	js.tabrizi@gmail.com

معرفی واحد درسی :

یکی از اهداف اصلی تحقیق در علوم بهداشتی، تولید و بررسی نظریه هایی در راستای درک راههای ارتقای شرایط سلامت در انسان ها و به کارگیری دانش جدید برای ارتقای کیفیت، کارایی و اثربخشی در نظام سلامت است. تولید علم و فناوری نوین برای حل مشکلات و معضلاتی که لاینحل مانده است از دیگر اهداف پژوهش در نظام سلامت می باشد. روان ترین و منطقی ترین راه و ابزار برای این امر پژوهش علمی و مبتنی بر شواهد است.

امروزه تصمیم گیری مبتنی بر شواهد اهمیت زیادی پیدا کرده است در نظام سلامت به دلیل کمبود منابع، استفاده از شواهد علمی مستند، دقیق و قابل اتکا در سیاستگذاری، برنامه ریزی، مدیریت و تصمیم گیری امری بسیار با ارزش و حیاتی است و بهترین راه برای فراهم آوردن داده های مورد نیاز و قابل اتکا پژوهش های علمی می باشد.

به منظور فراهم آوردن اطلاعات درست و ارتقای کیفیت تحقیقات لازم است که هر پژوهشگر مفاهیم اولیه و بنیادین پژوهش را فرا گیرد تا بتواند به طور اصولی و دقیق به پژوهش بپردازد. به دلیل تاکید ویژه علم مدیریت بر منابع و به علت جایگاه و اهمیت ویژه منابع انسانی از یک سو و به دلیل ارتباط مستقیم و مستمر با گیرندگان خدمت و مشتریهای نظام سلامت از سوی دیگر، پژوهش های کیفی نیز از اهمیت افزونتری برخوردار می شوند.

فلذا، در دوره تحصیلات تکمیلی توانمند سازی دانشجویان رشته های علوم مدیریت و سیاستگذاری در زمینه پژوهش، خصوصاً پژوهش های کیفی، از اهمیت ویژه ای برخوردار است. از این رو، در این دوره درسی تلاش دانشکده، گروه و اساتید مدرس بر ارتقای دانش و مهارت دانشجویان در زمینه پژوهش های کاربردی در حوزه سلامت می باشد.

هدف کلی :

با روش شناسی پژوهش و گامهای پیوسته آن آشنا شده و یک طرح پژوهشی (کمی و کیفی) را به طور کامل و دقیق تدوین نماید.

اهداف اختصاصی :

❖ انتظار می رود فراگیران بعد از گذراندن این دوره بتوانند :

۱. با مفاهیم و اصطلاحات رایج در روش تحقیق آشنا گردند
۲. با کاربرد روش های تحقیق کمی در مدیریت سلامت آشنا گردند
۳. با کاربرد روش های تحقیق کیفی در مدیریت سلامت آشنا گردند

۱. آشنایی با مفاهیم و اصطلاحات رایج در روش تحقیق؛ دانشجو در پایان دوره قادر باشد:

- ۱-۱ اصلاحات رایج در تحقیقات را تعریف کند
- ۱-۲ اهمیت و دلایل لزوم انجام پژوهش را تحلیل کند
- ۱-۳ اصول و مبانی تحقیق را توضیح دهد
- ۱-۴ روش تحقیق کمی و کیفی را تعریف کند
- ۱-۵ تفاوت تحقیقات کمی و کیفی را شرح دهد

۲. آشنایی با کاربرد روش های تحقیق کمی در مدیریت سلامت؛ دانشجو در پایان دوره قادر باشد:

- ۲-۱ موضوع مناسبی برای یک طرح تحقیقاتی را انتخاب کرده و عنوان را به صورت صحیح بنویسد
- ۲-۲ بیان مسئله متناسب با عنوان را تهیه نماید
- ۲-۳ اهداف، فرضیات و یا سئوالات پژوهشی را تنظیم کند
- ۲-۴ متون علمی (اطلاعات و مدارک) مرتبط با موضوع تحقیق را بررسی نماید
- ۲-۵ انواع متغیرهای مرتبط با اهداف را تعریف نماید
- ۲-۶ حجم نمونه مناسب برای انجام مطالعه را مبتنی بر اهداف محاسبه کند
- ۲-۷ روش های جمع آوری داده را مبتنی بر اهداف بصورت کامل توضیح دهد
- ۲-۸ تجزیه و تحلیل داده های جمع آوری شده را با استفاده از نرم افزار مناسب بصورت عملی انجام دهد
- ۲-۹ برنامه اجرای پروژه تحقیقاتی را متناسب با اهداف تنظیم نماید
- ۲-۱۰ منابع و بودجه مورد نیاز را متناسب با اهداف و برنامه اجرایی تنظیم و محاسبه نماید

۲-۱۱ روایی و پایایی مطالعه را نوشته و توضیح دهد

۲-۱۲ پروپوزال مطالعه کمی را نهایی نماید.

۳. آشنایی با کاربرد روش های تحقیق کیفی در مدیریت سلامت؛ دانشجو در پایان دوره قادر باشد:

۲-۱ محدوده و عنوان یک طرح تحقیقاتی کیفی را انتخاب کرده و به صورت صحیح بنویسد

۲-۲ هدف (اهداف) و سوال (سئوالات) پژوهشی را تنظیم کند

۲-۳ بیان مسئله متناسب با عنوان را تهیه نماید

۲-۴ متون علمی مرتبط با عنوان تحقیق را بررسی و تدوین نماید

۲-۵ انواع متغیرهای مرتبط با اهداف را تعریف نماید انواع رویکرد های (Methodology) مطالعات کیفی را شرح داده و رویکرد متناسب با هدف مطالعه را انتخاب کند

۲-۶ حجم نمونه مناسب برای انجام مطالعه را مبتنی بر هدف تعیین کند

۲-۷ روش/ روش های جمع آوری داده را مبتنی بر هدف بصورت کامل توضیح دهد

۲-۸ توصیف، تحلیل و تفسیر داده های کیفی را رح داده و روش تحلس مناسب برای رویکرد مطالعه را انتخاب کند

۲-۹ برنامه اجرای پروژه تحقیقاتی را متناسب با اهداف تنظیم نماید

۲-۱۰ منابع و بودجه مورد نیاز را متناسب با اهداف و برنامه اجرایی تنظیم نماید

۲-۱۱ قوام (Rigor) و درستی داده ها در مطالعات کیفی را نوشته و توضیح دهد

۲-۱۲ پروپوزال مطالعه کیفی را نهایی نماید

۲-۱۳ با روش تهیه علمی گزارش نهایی مطالعه کیفی آشنا شوند.

ردیف	عنوان	تهیه کننده	روش ارائه	تاریخ
۱	هدف کلی: معرفی درس ، ارائه طرح درس، آشنایی و یاد آوری تعاریف مفاهیم و اهمیت پژوهش، گام ها و مراحل پژوهش آشنایی با روش ها و رویکردهای تحقیق کمی اهداف اختصاصی: ارائه طرح درس به دانشجویان و گروه بندی و تقسیم جلسات .	دکتر جنتی	حضوری - بحث	۱۴۰۳/۱۲/۱۲
	هدف کلی:تحلیل انواع روش ها و ابزار جمع آوری داده ها در تحقیقات کمی اهداف اختصاصی:آشنایی دانشجویان با روش تدوین ابزار آشنایی دانشجویان با انواع ابزارهای موزد استفاده در پژوهش	دکتر جنتی، دانشجو :	حضوری - اسلاید، بحث	۱۴۰۴/۱۲/۱۹
۳	هدف کلی: آشنایی با روایی و پایایی در مطالعات کمی - روش های تعیین نمونه در مطالعات کمی اهداف اختصاصی: آشنایی دانشجویان با انواع روش های نمونه گیری آشنایی دانشجویان با مفاهیم و مبانی روایی و پایایی آشنایی دانشجویان با انواع روش های تعیین روایی و پایایی مطالعات	دکتر جنتی - دانشجو	حضوری - اسلاید، بحث	۱۴۰۴/۰۱/۱۷
۴	هدف کلی: آشنایی با تعاریف ، مفاهیم و انواع مطالعات مروری اهداف اختصاصی: آشنایی با انواع روشهای انجام مطالعات مروری درک و تفسیر تفاوتها و تشابهات انواع مطالعات مروری آشنایی عملی با روش و مراحل انجام یک مطالعه مروری	دکتر جنتی - دانشجو	حضوری - اسلاید، بحث	۱۴۰۴/۰۱/۱۷
۵	هدف کلی: آشنایی با مطالعات متا آنالیز اهداف اختصاصی:آشنایی با تاریخچه و انواع متا آنالیز درک ، مفاهیم و مبانی انجام متا آنالیز آشنایی با مراحل انجام گام به گام مطالعات متا آنالیز	دکتر جنتی - دانشجو	حضوری - اسلاید، بحث	۱۴۰۴/۰۲/۰۷
۶	آشنایی با روش های داده کاوی در نظام سلامت اهمیت و نحوه کار با داده های حجیم	دکتر جنتی - دانشجو	حضوری - اسلاید، بحث	۱۴۰۴/۰۲/۰۷

۷	هدف کلی: مبانی اصول اخلاقی در پژوهش اهداف اختصاصی: آشنایی با اصول اخلاقی پژوهش آشنایی با مصداق های سرقت علمی	دکتر جنتی - دانشجو	حضوری - اسلاید، بحث	۱۴۰۴/۰۱/۲۴
۸	هدف کلی: آشنایی با فرایند طرح و تدوین پیشنهاد رساله دکتری اهداف اختصاصی: آشنایی با استانداردهای نگارش رساله دکتری آشنایی با فرایند دفاع از رساله دکتری	دکتر جنتی - دانشجو	حضوری - اسلاید، بحث	۱۴۰۴/۰۱/۲۴
۹	ارائه طرح درس (گروه بندی دانشجویان، تعیین سخنران برای سرفصل ها، تشریح روش انجام کار عملی)	دکتر تبریزی	حضوری - اسلاید، بحث	۱۴۰۳/۱۲/۲۷
	مقدمه ای بر مطالعات کیفی- کلیات	دکتر تبریزی		
۱۰	فرایند مطالعات کیفی در رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی	دکتر تبریزی	حضوری - اسلاید، بحث	۱۴۰۳/۱۲/۲۹
۱۱	رویکردهای تحقیق در مطالعات کیفی	دکتر تبریزی : دانشجویان	حضوری - کار تیمی	۱۴۰۴/۰۱/۱۶
۱۲	روش های نمونه گیری در مطالعات کیفی	دکتر تبریزی : دانشجویان	حضوری - کار تیمی	۱۴۰۴/۰۱/۲۳
۱۳	روش های جمع آوری داده در مطالعات کیفی	دکتر تبریزی : دانشجویان	حضوری - کار تیمی	۱۴۰۴/۰۱/۳۰
۱۴	تجزیه و تحلیل داده های کیفی	دکتر تبریزی : دانشجویان	حضوری - کار تیمی	۱۴۰۴/۰۲/۰۶
۱۵	قوام و درستی داده ها در مطالعات کیفی	دکتر تبریزی : دانشجویان	حضوری - کار تیمی	۱۴۰۴/۰۲/۱۳
۱۶	اخلاق در پژوهش های کیفی	دکتر تبریزی : دانشجویان	حضوری - کار تیمی	۱۴۰۴/۰۲/۲۰
۱۷	آزمون پایان ترم	دکتر جنتی : دکتر تبریزی	حضوری	طبق برنامه

برنامه اجرایی:

روش ارایه درس:

شیوه آموزش بر محوریت دانشجو استوار بوده و کلاس درس با استفاده از منابع و سرفصل های تعیین شده در چارچوب ضوابط دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تبریز به صورت مشارکتی، کار گروهی، بحث جمعی، سخنرانی دانشجویان، تدوین پروپوزال تحقیق بصورت عملی و پرسش و پاسخ (در ارتباط با سرفصل ها) اداره خواهد شد. سخنرانی دانشجویان بصورت انفرادی بوده و در پایان جلسه توسط اساتید جمع بندی خواهد شد.

تکالیف:

۱. ارائه سخنرانی توسط دانشجویان
۲. انتخاب یک موضوع پژوهش کیفی توسط هر دانشجو برای انجام کار عملی در طول ترم
۳. انجام کار گروهی و ارائه نتایج کار گروهی در کلاس (در بخش کمی)

۴. تفسیر یک عکس (در بخش کیفی)
۵. تدوین یک پروپوزال کیفی و یک پروپوزال کمی در طول ترم توسط هر دانشجو

نحوه ارزشیابی :

ارزشیابی جامع دانشجویان شامل موارد زیر خواهد بود:

- فعالیت های کلاسی (شرکت در کلاس و مشارکت فعال در مباحث): ۲ نمره
- ارائه مطالب درسی (سخنرانی انفرادی): ۲,۵ نمره
- ارائه مطلب و گزارش کار (ارائه نتایج کار تیمی و گزارش مکتوب مباحث – در بخش کمی): ۲,۵ نمره
- ارائه گزارش تفسیر یک عکس (در بخش کیفی): ۲,۵ نمره
- ارائه پروپوزال تدوین شده (کمی و کیفی): ۵ نمره
- آزمون پایان دوره (مطابق برنامه امتحانات دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی): ۸ نمره

حداقل نمره قبولی برای این درس : بر اساس کوریکولوم

تعداد ساعات مجاز غیبت برای این واحد درسی : مطابق آئین نامه های آموزشی مصوب دانشگاه

منابع توصیه شده توسط مدرسین:

1. سازمان جهانی بهداشت ، " تحقیق در سیستم های بهداشتی " گروه مترجمین ، وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی ، تهران ۱۳۸۱.
2. آصف زاده سعید "راهنمای آموزش ده گام پژوهش در سیستمهای بهداشتی درمانی " وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی ، تهران ۱۳۸۲ .
3. آصف زاده سعید "مدیریت تحقیقات بیمارستانی " دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی قزوین ، معاونت پژوهشی ، حدیث امروز ، قزوین ۱۳۸۲ .
4. الوانی سیدمهدی، دانایی فردحسن . "روش شناسی پژوهش کمی در مدیریت: رویکردی جامع". انتشارات اشراقی، صفار، ۱۴۰۱.
5. طبیبی سید جمال الدین، ملکی محمدرضا، دلگشایی بهرام. "تدوین پایان نامه، رساله، طرح پژوهشی و مقاله علمی"، نشر فردوس، ۱۴۰۱.
6. ادیب حاج باقری محسن، پرویزی سرور، صلصالی مهوش، " روش های تحقیق کیفی". نشر بشری، ۱۳۹۴.
7. هومن حیدرعلی. "راهنمای عملی پژوهش کیفی". انتشارات سمت، ۱۳۹۴.
8. راس من گرچن، مارشال کاترین، ترجمه پارساییان علی، اعرابی سیدمحمد. "روش تحقیق کیفی". انتشارات دفتر پژوهشهای فرهنگی، ۱۳۹۵.

9. Pope C, Mays N, "Qualitative Research in Health Care". Blackwell Publishing Ltd, 2006.
10. Bourgeault I, Dingwall R, De Vries R. "The SAGE Handbook of Qualitative Methods in Health Research". SAGE Publications Ltd, 2010.
11. Holloway I, Galvin K. "Qualitative Research in Nursing and Healthcare", 4th Edition. Wiley-Blackwell, 2016.

12. Green J, Thorogood N. "Qualitative Methods for Health Research". SAGE Publications Ltd, 2018.

موارد زیر برای یادگیری بیشتر و بهتر به فراگیران توصیه می شود:

حضور در کارگاه های روش تحقیق (کمی و کیفی) ، حضور در کارگاه رفرنس نویسی الکترونیک (Endnote) ، حضور در کارگاه جستجوی متون (Systematic Review) ، حضور در کارگاه های گزارش نویسی، حضور در کارگاه های تحقیق در سیستم های سلامت (HSR)، آشنایی با نرم افزاری های تحلیل داده های کمی (SPSS) ، شرکت در کارگاه آشنایی نرم افزارهای تحلیل داده های کیفی (MAXQDA).

اطلاعات تماس:

مدرس / مدرسین دوره (تلفن ، ایمیل و ...):

دکتر علی جنتی

تلفن : ۳۱۷۷۵۹

ایمیل : Janati1382@gmail.com

دکتر جعفر صادق تبریزی

تلفن : ۳۱۷۷۵۹۸۱

ایمیل : js.tabrizi@gmail.com

کارشناس آموزشی (تلفن ، ایمیل و):

سرکارخانم صائمی : ۳۱۷۷۵۹۸۶

سرکارخانم نریمانی: ۳۱۷۷۵۹۸۷

با آرزوی موفقیت روز افزون